

Številka: 00104-358/2019/7

Datum: 21. 11. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi z uporabo delovnega prava v primeru poslanskega mandata

Poslanec Zmago Jelinčič Plemeniti je v imenu poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke na Vlado Republike Slovenije naslovil pisno poslansko vprašanje, ki se nanaša na izvrševanje poslanske funkcije in na uporabo delovnega prava, predvsem v delu, ki ureja povračila stroškov v zvezi z delom. Poslanec navaja posebnosti poslanske funkcije, kar vpliva tudi na delo Državnega zbora, in v zvezi s tem zastavlja vladi naslednja konkretna vprašanja:

- Zanima me, uporabo katerega javnega prevoza priporoča Vlada RS, da se ne bodo kršila določila četrtega odstavka 33. člena ZDR-1, in to po dnevih za 12. redno sejo, za poslanca iz obmejnih občin?
- Zanima me, kako se naj skladno z ZDR-1 obračuna prehrana med delom, glede na to, da gre za poslanski mandat?
- Vlado Republike Slovenije sprašujem, kje vidi rešitve, da ne bo prihajalo do kršitev delovnega prava, za poslanca in strokovne sodelavce v času ko se delo v Državnem zboru konča pozno ponoči in začne zgodaj zjutraj?

Odgovor Vlade Republike Slovenije:

Uvodoma Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju vlada) poudarja, da se zaveda načela delitve oblasti, prav tako pa poudarja, da v okviru urejanja sistemskih zadev, ki se nanašajo na pravice in obveznosti, vedno dosledno sledi načelu, da se pravice in obveznosti funkcionarjev urejajo z zakonom, pravice in obveznosti javnih uslužbencev pa v odvisnosti od vrste pravic z zakonom, podzakonskim aktom in kolektivnimi pogodbami. Pri tem pa vlada upošteva tudi načelo gospodarne rabe javnih sredstev in dejstvo, da se praviloma zagotavljajo ob enakih pogojih tudi enake pravice, seveda ob upoštevanju posebnosti posameznih funkcij ali poklicnih skupin v javnem sektorju.

Vlada soglaša z navedbo poslanca, da 130. člen ZDR-1 določa, kateri stroški v zvezi z delom pripadajo delavcu. Navedeni člen namreč v prvem odstavku določa, da mora delodajalec delavcu zagotoviti povračilo stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in z dela ter povračilo stroškov, ki jih ima pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju. Vlada pa ne vidi neposredne povezave navedenega člena s členoma ZDR-1 (142. in 155. člen), ki urejata delovni čas oziroma počitek med zaporednima dnevoma, kar pojasnjuje v nadaljevanju. Prav tako vlada ne vidi povezave s četrtem odstavkom 33. člena ZDR-1, ki sicer res vsebuje določbe glede oddaljenosti kraja opravljanja dela, vendar pa je ta odstavek treba brati v povezavi s tretjim odstavkom istega člena, oba odstavka 33. člena pa določata:

»(3) V kolikor z zakonom ali kolektivno pogodbo ni določeno drugače, lahko delodajalec z namenom ohranitve zaposlitve ali zagotovitve nemotenega poteka delovnega procesa delavcu pisno odredi začasno opravljanje drugega ustreznega dela v primerih začasno povečanega obsega dela na drugem delovnem mestu oziroma vrsti dela pri delodajalcu, začasno zmanjšanega obsega dela na delovnem mestu oziroma v okviru vrste dela, ki ga opravlja, in

nadomeščanja začasno odsotnega delavca. Pisna odreditev se lahko pošlje delavcu tudi po elektronski poti na elektronski naslov delavca, ki ga zagotavlja in uporabo nalaga delodajalec.

(4) Ustrezno delo iz prejšnjega odstavka je delo, za katerega delavec izpolnjuje pogoje in za katerega se zahteva enaka vrsta in raven izobrazbe, kot se zahteva za opravljanje dela, za katerega ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, in za delovni čas, kot je dogovorjen za delo, za katerega ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, ter kraj opravljanja dela ni oddaljen več kot tri ure vožnje v obe smeri z javnim prevoznim sredstvom ali z organiziranim prevozom delodajalca od kraja bivanja delavca.«

Glede na vsebino navedenih odstavkov je torej jasno, da ju ni mogoče uporabljati v primeru opravljanja poslanske funkcije, saj urejata popolnoma drugačno situacijo.

Poslanci Državnega zbora so izvoljeni na neposrednih volitvah in svojo funkcijo opravljajo poklicno. Poslanci so funkcionarji, ki funkcijo pridobijo z izvolitvijo na volitvah za razliko od javnih uslužbencev, ki sklenejo pogodbo o zaposlitvi na podlagi izbire v okviru javnega natečaja ali objave prostega delovnega mesta. Ne glede na to razliko pa imajo tudi poslancu pravice, ki jih imajo javni uslužbenci in tudi drugi zaposleni v Republiki Sloveniji, ki imajo sklenjeno delovno razmerje, in sicer skladno z Zakonom o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11 in 48/12) imajo poslanci pravico do plače in do letnega dopusta, pravico do nadomestila za čas letnega dopusta in pravico do nadomestila plače za čas zadržanosti zaradi bolezni ter pravico do drugih osebnih prejemkov in povračil.

Poslancu se šteje čas opravljanja funkcije v delovno dobo. Poslanec je v času opravljanja funkcije socialno zavarovan po predpisih o socialnem zavarovanju, ki veljajo za osebe v delovnem razmerju.

Navedene določbe zakona določajo pravice, ki pripadajo poslancem, nikakor pa ne enačijo poslancev z javnimi uslužbenci.

Glede povračil stroškov in drugih prejemkov pa želi vlada opozoriti, da je bila v letu 2012 zaradi uravnoteženja javnih financ za javni sektor sprejeta spremenjena ureditev na tem področju. Gre za Zakon za uravnoteženje javnih financ – ZUJF (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1 in 33/19 – ZMVN-1A), ki v 8. poglavju ureja tudi povračila stroškov in druge prejemke iz delovnega razmerja ter v 154. členu določa, da to poglavje velja za javne uslužbence in funkcionarje v državnih organih, upravah samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencijah, javnih skladih, javnih zavodih, javnih gospodarskih zavodih ter drugih osebah javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna samoupravne lokalne skupnosti, torej v javnem sektorju. Hkrati pa ZUJF določa tudi, da so funkcionarji osebe, ki pridobijo mandat za izvrševanje funkcije s splošnimi volitvami, osebe, ki pridobijo mandat za izvrševanje funkcije izvršilne in sodne oblasti z izvolitvijo ali imenovanjem v Državnem zboru Republike Slovenije ali predstavniškem telesu lokalne skupnosti ter druge osebe, ki jih skladno z zakonom kot funkcionarje izvolijo ali imenujejo nosilci zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti. Javni uslužbenci so zaposleni, razen funkcionarjev, ki sklenejo delovno razmerje v javnem sektorju.

Upošteva se navedeno se torej povračila stroškov za poslance ne določajo skladno z ZDR-1, ampak skladno z ZUJF, ki ureja povračila stroškov in druge prejemke ter določa, da se za javne uslužbence in funkcionarje uporabi skupen pojem »zaposleni«, kar pomeni, da ZUJF ureja tudi za funkcionarje regres za prehrano med delom, povračilo stroškov prevoza na delo in z dela ter druga povračila stroškov.

Regres za prehrano ZUJF ureja v 166. členu in določa, da pripada zaposlenemu za dan prisotnosti v višini 3,52 evra na dan. Skladno z zakonom torej poslancu, ki ni odsoten zaradi

izrabe dopusta ali zaradi bolezni ali ne prejme dnevnic kot povračila stroškov prehrane na službeni poti, pripada za vsak dan prisotnosti oziroma opravljanja funkcije regres za prehrano.

ZUJF prav tako ureja povračilo stroškov prevoza na delo in z dela in v 168. členu med drugim določa, da povračilo stroškov prevoza na delo in z dela pripada zaposlenemu glede na razdaljo od kraja bivališča do delovnega mesta, če ta razdalja znaša več kot dva kilometra. Zaposlenemu pripada povračilo stroškov prevoza na delo in z dela v višini stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi. Če zaposleni nima možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se mu prizna kilometrina v višini 8 odstotkov cene neosvinčenega motornega bencina – 95 oktanov.

Sedmi odstavek 168. člena ZUJF določa tudi, da se povračilo stroškov prevoza na delo in z dela podrobneje uredi s kolektivnimi pogodbami dejavnosti ali poklicev, kar je bilo za javne uslužbence urejeno s kolektivnimi pogodbami, ki so bile sklenjen po sprejetju ZUJF in objavljene v Uradnem listu RS, št. 40/12. Navedeni odstavek določa še, da se za javne uslužbence, za katere povračila stroškov prevoza na delo in z dela ne ureja kolektivna pogodba, in funkcionarje, povračilo stroškov podrobneje uredi z uredbo. Tako Uredba o povračilu stroškov prevoza na delo in z dela za funkcionarje (Uradni list RS, št. 57/12) med drugim določa, kdaj funkcionar in javni uslužbenec nimata možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, in sicer:

- če javni prevoz ne obstaja,
- če ga glede na delovni čas funkcionarja ali javnega uslužbenca ni možno uporabiti ali
- če bi uporaba javnega prevoza glede na vozni red in delovni čas funkcionarja ali javnega uslužbenca, ne upošteva časa trajanja vožnje, za funkcionarja ali javnega uslužbenca pomenila več kot eno uro dnevne časovne izgube v eno smer.

Na navedeno ureditev vlada opozarja v povezavi z vprašanji, ki jih je zastavil poslanec in se nanašajo na uporabo javnega prevoza. Vlada poudarja, da je izbira načina prihoda na delo in z delo tako za javne uslužbence kot za funkcionarje njihova odločitev, zakon in uredba ter kolektivne pogodbe pa so podlaga za obračun stroškov, ki se povrnejo. Glede na veljavno ureditev je torej možno v primerih, ko javni prevoz ni možen, že sedaj kot povračilo stroškov prevoza na delo in z dela izplačati kilometrino.

Glede vprašanja, ki se nanaša na kršitev delovnega prava v povezavi z delovnim časom, pa vlada odgovarja, da je organizacija dela v pristojnosti Državnega zbora. Ne glede na to pa želi opozoriti, da tako ZDR-1 kot tudi Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF) vsebujeta določbe, ki za strokovne delavce omogočajo drugačno razporeditev delovnega časa, in sicer na način, da je možno v določenem obdobju zakonito delati več, vendar pa mora biti povprečje opravljenih ur v štirih ali šestih mesecih v povprečju enako številu ur, kot bi delali v enakomerno razporejenem delovnem času.